

L'andorranització: objectiu prioritari

Ladislau Baró, conseller de cultura del govern andorrà, centra les seues tasques en la normalització lingüística del català i en el reforçament de les particularitats del petit principat.

Ladislau Baró és conseller de Cultura del Govern andorrà. Un govern que s'enfronta a una etapa plena de canvis: canviar el model econòmic per a l'Europa del 92 i renovar el sistema polític però també afiançar la particularitat cultural del principat.

—*Per a una gran part de catalans Andorra continua sent només un lloc on anar de compres. ¿Quins són els trets més característics de la cultura andorrana per a la resta dels Països Catalans?*

—El tret diferencial de la cultura andorrana està definit, en primer lloc pel fet que forma part de l'àmbit cultural català però sobretot la peculiaritat és conseqüència del fet institucional, del fet polític. L'andorrà té una percepció clara de pertànyer a una comunitat política definida i a la vegada diferenciada de l'entorn dels Països Catalans i és aquesta relació amb les institucions el que fa que l'andorrà tingui una cultura política particular i a la vegada uns trets culturals genèrics bàsics diferenciats.

—*¿Andorra podria fer el paper d'un centre cultural en els Països Catalans aprofitant aquesta independència política?*

—Sí, podria ser ben bé un lloc de diàleg, de trobada entre els diferents components que té la cultura catalana. Andorra podria ser un bon lloc per a posar en contacte aquests diferents àmbits, però també cal remarcar que l'andorrà és a la vegada gelós de la seua cultura. Li agrada parlar de cultura catalana, però

també li agrada parlar de cultura andorrana; en diàleg amb la resta de cultures catalanes.

—*¿Quines són les línies primordials d'actuació del govern andorrà en matèria de cultura?*

—El govern d'Andorra té, principalment, una voluntat clara de refermar els continguts d'andorranitat en l'ensenyament. Andorra té un sistema d'educació implantat en castellà i en francès. Al govern li interessa potenciar els continguts de català i d'educació andorrana en aquests dos tipus d'ensenyament i alhora desenvolupar el seu sistema educatiu, que és l'andorrà. D'altra banda, Andorra és un país que ha tingut una gran presència d'immigració i això fa que la composició de gent que parla el català no sigui la totalitat de la població ni de bon tros, per això, el govern andorrà té també uns programes de formació d'adults on s'ensenya la llengua i on també s'ensenyen institucions i geografia i història andorranes.

—*¿En quin estat es troba aquest procés de creació d'una escola andorrana pròpia?*

—El procés ja fa temps que està iniciat. La presència dins els sistemes educatius espanyol i francès està bastant consolidada i el sistema andorrà es troba en el que a l'estat espanyol equivaldria al setè de bàsica. Ja portem uns anys de rodatge i anem elaborant de plans d'estudi per arribar a la consolidació de l'ensenyament andorrà.

—*¿És un ensenyament íntegrament en català?*

—Sí, però a la vegada s'hi

potència l'ensenyament del castellà i del francès.

—*¿Hi ha col.laboració entre el govern andorrà i els altres governs catalans?*

—Les relacions són més intenses amb la Generalitat de Catalunya i es dirigeixen en diferents àmbits, quant a l'educació, hi ha una col.labora-

ció important en el tema de l'escola andorrana i de l'ensenyament professional, com al tema de la cultura, tot i que és més puntual, però els pensem intensificar. Tenim molta col.laboració en tot el que fa a assessorament lingüístic i política de normalització lingüística.

—*¿La política de normalització lingüística va canviant Andorra?*

—Sí, el govern pretén fer un salt. Hi ha actualment un servei d'assessorament lingüístic que funciona molt bé però d'una forma passiva: és a dir, a instància del comerç que ho precise o de l'empresa o entitat que ho demane es dona aquest servei d'assessorament. Ara pretenem fer un salt cap a una participació més activa i cap a la creació d'un departament de política lingüística que pugui incidir més directament en el que es va fent.

—*¿Com reacciona la gent immigrant?*

—Hi ha diferents nivells d'acceptació, perquè a la vegada hi ha diferents nivells d'integració entre la població resident no andorrana. Per un costat hi ha la gent catalana que, evidentment, planteja pocs problemes d'integració, com la gent que ja porta molts anys aquí. Però no s'ha d'oblidar que Andorra rep cada any un flux molt important de gent i és a aquesta a qui costa més fer arribar el processos d'integració que el govern andorrà tracta de posar en marxa. La important mobilitat demogràfica dificulta molt l'acció de les institucions públiques a l'hora de fer aquestes polítiques d'integració, absolutament necessàries, però, de moment i això s'ha de saber, insuficients enfront de la importància del fet migratori a Andorra. L'acció política va, en aquest sentit una mica endarrerida respecte a la realitat.

—*¿Quina és la missió de la televisió en aquest procés?*

—Ha de ser un instrument d'integració molt important. Andorra ha tingut una presència de les televisions de fora molt gran, encara la té, i en principi haurà de competir amb aquestes televisions de fora. Serà un element molt important a l'hora de donar a conèixer la vida política del

principat; perquè un dels problemes que es planteja és l'absència d'una opinió pública generalitzada. El debat polític es dona en grups reduïts i en temes molt concrets. La televisió pot ajudar a difondre aquest debat i fer-lo arribar a tots els andorrans.

—*¿Com es veu la polèmica sobre el futur del català des d'Andorra?*

—Andorra es congratula del fet que Europa hagi reconegut l'oficialitat del català i veu el futur amb optimisme però també amb realisme. La situació no és l'òptima però pensem que les diferents institucions dels estats implicats en la batalla política del català fan un esforç important, i en aquest sentit pensem que s'ha invertit la tendència que en els anys 60 era molt més desfavorable per a la potenciació del català.

—*¿Quin partit pot fer Andorra en aquesta lluita política?*

—Andorra pot tenir un paper preponderant en aquest sentit pel fet que és un estat que té com a llengua oficial el català però tampoc pot pretendre tenir un paper hegemònic pel seu potencial demogràfic. Un paper destacat sí, aprofitant la seua estructura institucional ben definida.

—*Amb vista al 92, ¿quin podria ser el lloc d'Andorra a Europa?*

—El que imposa el 92 és una reconversió de l'economia andorrana. És el gran repte, perquè el diferencial de preus pot veure's reduït en relació amb els dels estats veïns i això obliga a un esforç d'imaginació per tal d'encarar l'economia cap a altres camps. Segurament cap al sector terciari o el terciari avançat. De tota manera, pense que Andorra hauria de mantenir un nivell de fiscalitat inferior al que tenen els països veïns. Ha d'haver-hi una transformació econòmica, però ha de ser gradual.

Jordi Sebastià

